

ქალთა უფლებების წინააღმდეგ მიმართული წინააღმდეგობა უნდა შეჩერდეს

ფემინისტური კოლექტიური განცხადება

მულტილატერალურ სააგენტოებში მიმდინარე დებატებში შემამფოთებელი და მტკიცე პათერნი იჩენს თავს – ქალთა უფლებების წინააღმდეგ სისტემური შეტევის განახლება. ქალები აღიარებულნი არიან როგორც თავგანწირული ოჯახის მზრუნველები, ერთგული ჯანდაცვის პროფესიონალები ან მზრუნველ დედები, რომლებიც თავიანთი რეპროდუქციული ფუნქციების შესასრულებლად არიან მოწოდებულნი. ისინი უფრო და უფრო მეტად ჩაკეტილნი და ჩახშობილნი არიან ჯანდაცვის სტერეოტიპების დამღლელ და შეცდომაში შემყვან ნარატივებში, რომლებიც აძლიერებს მათ მიკუთვნებულ როლებს, როგორც დაუცველი პირები. მაგრამ ქალთა რეალობა სხვაგვარია: ისინი უფრო დაუცველნი არიან. მათ მიმართ გაცხადებული ყურადღება რადიკალურად ეწინააღმდეგება ეკონომიკის შეზღუდვის ზომებს, რომლებიც ამცირებს საჯარო ფინანსურ ვალდებულებებს მათი აუცილებელი ფუნქციებისთვის და სხვა სოციალური რეპროდუქციის სამუშაოებისთვის, რაც კიდევ უფრო აძლიერებს ქალებისა და გოგონების ექსპლუატაციას, რომლებიც კვლავ მასობრივად ასრულებენ გადაუხდელ შრომას [1]. ეს დისბალანსი არათუ არღვევს ქალთა თვითგამორკვევასა და სოციალურ-პოლიტიკურ მონაწილეობას, არამედ ავლენს უფრო ღრმა სტრუქტურული უსამართლობის მემკვიდრეობას, რომელიც მოითხოვს ჩვენს დაუყოვნებელ ყურადღებას, ანალიზსა და ყოველდღიურ ქმედებას.

პანდემიისა და მრავალწლიანი გლობალური ომების შემდეგ, ქალთა უფლებები საკუთარი სხეულის მიმართ პოლიტიკური გამოხატვის უფლება კვლავ სასტიკი

შეტვის ქვეშ იმყოფება. ქალთა უფლებებისა და კეთილდღეობის რეალური თავდასხმები მიმდინარეობს – და იფურჩქნება – გლობალურად. ავღანეთში ქალები დაუნდობლად გარიცხულნი არიან საზოგადოებრივი სფეროდან, ხოლო ირანში ქალთა სიმამაცე იწვევს რელიგიური პატრიარქატის მხრიდან სასტიკ რეპრესიებს. ამასობაში, აშშ-ში სამართლებრივი რეფორმები აუქმებს აბორტის უფლებას და ზოგადად ზღუდავს სექსუალური და რეპროდუქციული ჯანდაცვის ხელმისაწვდომობას [2]. ევროპაში განხილული დირექტივა რისკავს გაუპატიურების დეკრიმინალიზაციას და სტამბულის კონვენციის გამოფიტვას. ღაზასა და დასავლეთ სანაპიროზე, გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის ინსტიტუტები და წევრი სახელმწიფოები კვლავ პარალიზებულნი არიან კონფლიქტის შედეგად, რომელმაც დღემდე 34,000-ზე მეტი ადამიანი იმსხვერპლა (10 მაისის მდგომარეობით) [AD1] – მსხვერპლთა უმეტესობას ქალები და ბავშვები წარმოადგენენ. იგივე ისტორია, იგივე უბედურება, როგორც ყველა შეიარაღებულ კონფლიქტში.

ომი მართლაც პატრიარქალური სისტემის კვინტესენციაა. აგრესია ამართლებს ჩაგვრას და ბოროტად გამოყენება ხდება კონფლიქტის "მოგვარების" უპირატესი იარაღი [3]. ეს ობსესიური დინამიკა ქალთა სხეულებს სტრუქტურული ომების სრულყოფილ საბრძოლო ველად აქცევს.

მაშინაც კი, მსოფლიო ჯანდაცვის ორგანიზაციაში – სადაც COVID-19 პანდემიის დროს კონგოს დემოკრატიულ რესპუბლიკაში ქალებისა და გოგონების მიმართ სექსუალურ ძალადობაში ბრალდებული პირები თითოეულმა 250 დოლარი გადაიხადა [4] – ქალთა უფლებების დაცვისა და გენდერული პასუხისმგებელი რეფორმების ბოლო მოწოდებებს კვლავ ეწინააღმდეგებიან [5]. მრავალი საერთაშორისო ნორმატიული ინსტრუმენტის და რეგიონული მექანიზმების არსებობის მიუხედავად, რომლებიც აღიარებენ და ადასტურებენ ორივეს [6], ფუნდამენტური სექსუალური და რეპროდუქციული უფლებები კვლავ ეწინააღმდეგებიან ღია გამოწვევებს.

როგორ ხდება ეს გამართლება? WHO-ში ზოგიერთები ამტკიცებენ, რომ სექსუალური და რეპროდუქციული ჯანმრთელობის უფლებები არის "პოლიტიკური" საკითხები, რომლებიც უნდა გადაწყდეს ეროვნული მთავრობების მიერ, რადგან ისინი სცილდება WHO-ს "ტექნიკურ" მანდატს. მაგრამ ჯანმრთელობა არის ინსტინქტურად პოლიტიკური – რეალობა, რომელსაც WHO კონსტიტუცია ღიად აღიარებს, როდესაც აღნიშნავს, რომ სტრუქტურული პოლიტიკური ფაქტორები, როგორცაა უთანასწორო განვითარება და დისკრიმინაცია, არის ხელისშემშლელი ფაქტორები ჯანმრთელობის უფლებების მიღწევაში. WHO კონსტიტუცია ასევე აღიარებს მშვიდობას, საერთაშორისო თანამშრომლობას და მთავრობების პასუხისმგებლობას საკუთარი ხალხის კეთილდღეობაზე, როგორც ჯანმრთელობისთვის არსებითს. ეს კონიუნქტურა აყენებს ფუნდამენტურ კითხვას: რატომ იწვევს WHO-ს პოლიტიკური რელევანტობა დისკომფორტს, როდესაც ვსაუბრობთ ქალთა უფლებების პოპულარიზაციასა და დაცვაზე, ხოლო იგივე დონის დისკომფორტი არ გამოვლინდება სხვა მგრძნობიარე პოლიტიკურ საკითხებში? ქვეყნებს მოუწოდებენ, შეინარჩუნონ ჯანმრთელობის ხარჯები თავიანთ "ფისკალურ კონვერტში" ან დაჟინებით მოითხოვონ ინტელექტუალური საკუთრების უფლებების სიწმინდე, მაშინაც კი, თუ ეს პოლიტიკა ხელს უშლის არსებითი მედიკამენტებისა და თესლების ხელმისაწვდომობას, არ იწვევს იგივე შემფოთებულ რეაქციებს.

სოციალური ჯგუფების სისტემური მარგინალიზაცია და დაქვემდებარება ძალაუფლების მიუღებელი ნიშანია. ქალებისა და სხვა მარგინალიზებული თემებისთვის, რომლებიც აწყდებიან ყოველგვარ უსამართლობას, ეს ჩაშენებული ძალა ფართოდ არის აღიარებული და ღრმად გამჯდარი – და ჩვეულებრივ უწოდებენ პატრიარქატს. პატრიარქალური მოდელები, რომლებიც იმდენად ღრმად არის ფესვგადგმული რელიგიებში და ინსტიტუციონალური სტრუქტურების მემკვიდრეობაში, მარტივად გამოსაყენებელია და ფართოდ გამოიყენება, იმდენად, რომ ისტორიული და მუდმივი კოლონიზაციის, იმპერიალიზმისა და პოპულიზმის

მტკიცებულებებით მიიღება და ინტერიალიზირდება. ამ ყველა გამოხატულების ცენტრალურ ნაწილში არის ხმების, სააგენტოსა და სხეულის ავტონომიის ჩახშობა.

როგორ ექცევიან ქალებს და სხვა უმცირესობებს მულტილატერალურ სისტემაში დღეს მხოლოდ ასახავს ამ უსასრულო პატრიარქალურ ლოგიკას. ეს შენიღბულია დაუჯერებელი რიტორიკით, რომელიც მიბმულია მინიმალისტურ ჩარევებთან, რომლებიც მიზნად ისახავს ბაზის ამალგებას საუკეთესო შემთხვევაში. უფრო ხშირად კი, ასეთი ინიციატივები საბოლოოდ ადასტურებს საზოგადოების როლების სტატუს-კვოს. ისინი არ აგვარებენ სისტემის პირდაპირ ძალადობას, სადაც წევრი სახელმწიფოები თითქოს თავიანთი ქალებისთვის საუბრობენ – თითქოს ქალები საკუთრება იყვნენ!

მსოფლიოში ქალები უმრავლესობას წარმოადგენენ. ყოველ დონეზე პოლიტიკურ ინსტიტუტებს აქვთ იურიდიული ვალდებულება აღიარონ და პატივი სცენ ამ რეალობას, ნაცვლად იმისა, რომ ნელ-ნელა დაარღვიონ ის. აუცილებელია, რომ ყველა ქალი ერთად მოვიდეს და გაამლიერონ თავიანთი საერთო ბრძოლები, რათა მოუწოდონ მთავრობებსა და მულტილატერალურ ინსტიტუტებს გადალახონ და დაშალონ ამ დაუცველი წესრიგის მდგომარეობა.